

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 1055

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Joi, 4 noiembrie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
ACTE ALE CAMEREI DEPUTAȚILOR		
72.	— Hotărâre privind modificarea anexei la Hotărârea Camerei Deputaților nr. 74/2020 pentru aprobarea componenței nominale a comisiilor permanente ale Camerei Deputaților	2
73.	— Hotărâre privind modificarea alin. (3) al art. 199 din Regulamentul Camerei Deputaților	2
74.	— Hotărâre privind modificarea alin. (3) al art. 201 din Regulamentul Camerei Deputaților	3
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		
	Decizia nr. 539 din 14 septembrie 2021 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 78 alin. (2) și ale art. 79 alin. (1) din Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal	3–5
ACTE ALE UNIUNII NAȚIONALE A BAROURILOR DIN ROMÂNIA		
195.	— Hotărâre pentru modificarea și completarea Statutului profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011	6–15
★		
	Rectificări	16

ACTE ALE UNIUNII NAȚIONALE A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

UNIUNEA NAȚIONALĂ A BAROURILOR DIN ROMÂNIA

HOTĂRÂRE

**pentru modificarea și completarea Statutului profesiei de avocat,
adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011**

În conformitate cu dispozițiile art. 65 lit. a)—c) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, denumită în continuare *Legea*, și ale Hotărârii nr. 4 din 2—4 decembrie 2020 a Congresului avocaților privind mandatarea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România, denumit în continuare *U.N.B.R.*, ca în perioada dintre congrese să îndeplinească atribuția prevăzută la art. 63 alin. (1) lit. e) din Lege, urmând ca hotărârile Consiliului U.N.B.R. să fie supuse ratificării Congresului imediat următor,

ținând cont de prevederile în materia publicității în profesia de avocat, astfel cum au fost introduse prin art. I pct. 20 din Legea nr. 25/2017 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, care determină modificarea și completarea dispozițiilor cuprinse în cap. IV secțiunea 1 subsecțiunea a 4-a, art. 243—250, din Statutul profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerile înaintate Consiliului U.N.B.R. de către Grupul de lucru al Consiliului privind perfecționarea legislației profesiei/a celei cu impact asupra profesiei (GL1) și de către Grupul de lucru al Consiliului privind deontologia profesiei, inclusiv privind publicitatea (GL3), astfel cum au fost dezbătute în ședința Consiliului U.N.B.R., reanalizând prevederile Hotărârii Consiliului U.N.B.R. nr. 173/2021,

Consiliul Uniunii Naționale a Barourilor din România, în ședința din 10—11 septembrie 2021, hotărăște:

Art. I. — Statutul profesiei de avocat, adoptat prin Hotărârea Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România nr. 64/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 898 din 19 decembrie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La capitolul IV secțiunea 1, titlul subsecțiunii a 4-a se modifică și va avea următorul cuprins:

„SUBSECȚIUNEA a 4-a

Publicitatea în profesia de avocat”

2. Articolul 243 se modifică și va avea următorul cuprins:

„Art. 243. — (1) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei este distinctă de publicitatea profesională.

(2) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei este constituită din orice formă de prezentare a activității și serviciilor avocațiale ale acestora, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul promovării în fața publicului.

(3) Publicitatea profesională are drept obiect promovarea profesiei de avocat și se realizează în exclusivitate de către organele profesiei sau la cererea și sub supravegherea acestora.”

3. După articolul 243 se introduc trei noi articole, articolele 243¹—243³, cu următorul cuprins:

„Art. 243¹. — (1) În raporturile sale cu mijloacele de comunicare în masă, avocatul este obligat să respecte interesele clientului său, onoarea, imaginea și reputația profesiei.

(2) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei și toate informațiile difuzate public de acestea prin orice mijloc, inclusiv în spațiul virtual, privind activitatea avocaților trebuie să fie transparente, veridice, corecte și nu trebuie să fie comparative cu alți profesioniști, echivoce, ambigue, înșelătoare sau denigratorii.

(3) În toate cazurile, promovarea prin publicitate și informațiile furnizate de avocați și formele de exercitare a profesiei trebuie să se refere exclusiv la natura și limitele obligațiilor profesionale ale avocaților și să respecte principiile fundamentale ale profesiei de avocat, astfel cum acestea sunt reglementate de Codul deontologic al avocatului român.

Art. 243². — Condițiile ce trebuie îndeplinite de conținutul mijloacelor folosite pentru publicarea informațiilor privind exercitarea profesiei, promovarea profesională și atragerea și dobândirea clientelei sunt prevăzute în anexele nr. XXXIII și XXXIV.

Art. 243³. — Publicitatea realizată fără respectarea regulilor prevăzute în Lege și în prezentul statut constituie abatere disciplinară.”

4. Articolele 244—250 se abrogă.

5. După anexa nr. XXXII se introduc două noi anexe, anexele nr. XXXIII și XXXIV, având cuprinsul prevăzut în anexele nr. 1 și 2 care fac parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. II. — Prezenta hotărâre va fi supusă ratificării Congresului avocaților.

Art. III. — Prezenta hotărâre se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și se comunică membrilor Consiliului UNBR și barourilor.

Președintele Uniunii Naționale a Barourilor din România,
Traian-Cornel Briciu

GHID privind utilizarea platformelor online de către avocați

Preambul/Natura juridică și utilitatea ghidului

Platformele online de intermediere a relației avocat—client sunt în plină expansiune în întreaga lume și reprezintă o nouă provocare pentru avocați și pentru organizațiile profesionale, cu atât mai mult cu cât criza pandemică tinde să accelereze digitalizarea piețelor și cererea de servicii online.

Deși utilizarea platformelor de intermediere online prezintă o serie de avantaje, permițând avocaților să se conecteze mai ușor cu clienții care doresc servicii juridice, activitatea online comportă riscuri de natură socială și profesională, pe care avocații trebuie să le cunoască și să le ia în considerare atunci când își oferă serviciile pe platformele online.

Prezentul ghid, elaborat în conformitate cu Regulamentul (UE) 2019/1.150¹, legislația profesiei de avocat și Ghidul CCBE² privind utilizarea platformelor online de către avocați, trasează liniile de bază în relația avocat—platformă—client, în scopul protejării intereselor clienților și avocaților, prin conștientizarea riscurilor profesionale la care pot fi expuși.

Din perspectiva Comisiei Europene, furnizarea serviciilor juridice prin intermediul platformelor online nu poate fi considerată ca fiind nereglementată doar pentru că aceasta nu este prevăzută specific în normativul național, întrucât statele membre au obligația aplicării aceluiași reguli acestor servicii ca și regulile care sunt aplicabile serviciilor tradiționale.

Având în vedere faptul că profesia de avocat se caracterizează prin reglementări și norme deontologice specifice, trebuie făcută precizarea că niciun furnizor de servicii de intermediere online nu poate oferi direct și în nume propriu servicii ce intră în sfera de exercitare a profesiei de avocat, potrivit Legii nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, nici online, prin intermediul platformelor, și nici în orice alt mod. Acești furnizori oferă servicii de intermediere avocat—client prin intermediul platformei. Serviciile juridice nu pot fi oferite consumatorilor decât direct de către avocați, în condițiile prevăzute de lege.

Fără îndoială, prezența avocaților pe platformele online care intermediază servicii juridice naște numeroase provocări, de la respectarea legislației specifice și a deontologiei profesionale până la aspectele tehnice privind modul de raportare a avocatului la deținătorul platformei și chiar la client în mediul digital etc.

Prezentul ghid este menit să conducă la conștientizarea de către avocați a noilor provocări date de amploarea fenomenului de digitalizare a serviciilor și la îndrumarea acestora în abordarea relațiilor create în mediul online.

Ghidul se dorește a fi un instrument cu caracter de recomandare, flexibil și permanent adaptabil la evoluția instrumentelor oferite de mediul online.

1. Cadrul legal

1.1. Reglementări generale

Cadrul normativ general de reglementare a platformelor de intermediere online este dat de Regulamentul (UE) 2019/1.150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online³,

denumit în continuare *Regulament*. Acesta este direct aplicabil în statele membre din data de 12 iulie 2020.

Regulamentul este urmat de Comunicarea Comisiei Europene: Orientări privind transparența ierarhizării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1.150 al Parlamentului European și al Consiliului⁴. Scopul acestor orientări este acela de a facilita respectarea de către furnizorii de servicii de intermediere online a cerințelor Regulamentului referitor la ierarhizarea/vizibilitatea relativă a ofertelor de servicii în cadrul platformelor.

În aplicarea Regulamentului, Consiliul Concurenței a pus în dezbatere publică un proiect de ordonanță de urgență privind măsurile de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/1.150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online, precum și pentru completarea Legii concurenței nr. 21/1996, republicată, cu modificările și completările ulterioare⁵.

1.2. Reglementări profesionale specifice

Regulamentul este cadrul normativ general care reglementează platformele de intermediere online pentru orice furnizori de bunuri și servicii, indiferent de domeniul de activitate comercială sau profesională.

Însă relația avocat—client se desfășoară sub rezerva normelor profesionale specifice, care au scopul de a proteja atât clienții, cât și avocații și sunt obligatorii pentru avocați. Ca atare, avocații care utilizează o platformă online în scopul de a furniza servicii juridice trebuie să respecte în primul rând regulile profesionale specifice, care uneori derogă de la cele generale sau sunt mai stricte decât acestea, în special în privința confidențialității și protecției secretului profesional, a regulilor privind publicitatea și sub aspectul interdicției partajării onorariilor. Astfel, ori de câte ori își oferă serviciile pe platformele de intermediere online, avocații trebuie să analizeze dacă platforma respectivă oferă garanțiile respectării de către avocați a reglementărilor profesionale, respectiv: Legea nr. 51/1995 privind organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată, cu modificările și completările ulterioare, Statutul profesiei de avocat, Codul deontologic al avocatului român.

Obiectivul adaptării regulilor profesionale specifice la domeniul tehnologiilor informaționale este de a asigura același nivel de protecție în mediul digital ca și în cel tradițional.

1.3. Alte reglementări

În funcție de context, sunt și alte acte normative care trebuie avute în vedere de către avocați atunci când își oferă serviciile pe platformele de intermediere online, cum sunt cele referitoare la concurență, la protecția datelor personale, securitatea informatică, legislația spălării banilor în ceea ce privește obligațiile de cunoaștere a clientelei și de raportare etc.

2. Noțiuni și terminologie

2.1. Platforma de intermediere online, denumită în continuare *platforma*, acționează ca o „piață”, permițând întâlnirea cererii cu oferta. Aceste platforme oferă servicii de intermediere online avocat—client și alte instrumente tehnice care permit sau facilitează livrarea serviciilor avocaților. Este important de

¹ Regulamentul (UE) 2019/1.150 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 iunie 2019 privind promovarea echității și a transparenței pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online, direct aplicabil în statele membre din 12 iulie 2020.

² Ghidul CCBE privind utilizarea platformelor online de către avocați (iunie 2018).

³ Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 186/57 din 11.07.2019.

⁴ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene C 424/1 din 8.12.2020.

⁵ Acest proiect a fost avut în vedere la elaborarea prezentului ghid, care trebuie însă finalizat imediat după adoptarea proiectului.

menționat că aceste platforme nu pot oferi în nume propriu consultanță juridică sau alte servicii avocațiale (care sunt rezervate doar avocaților).

Funcționarea platformei de intermediere online implică mai multe relații diferite (relația avocat—furnizorul platformei, furnizorul platformei—client, relația avocat—client) și contracte.

2.2. „Serviciile de intermediere online” se referă la servicii ale societății informaționale care se caracterizează prin faptul că vizează să faciliteze inițierea de tranzacții directe între întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online (avocați) și consumatori (potențiali clienți), indiferent dacă tranzacțiile sunt încheiate, în final, online, pe platforma online a furnizorului de servicii de intermediere online în cauză sau a întreprinderii utilizatoare de servicii de intermediere online, offline sau dacă nu se mai încheie deloc⁶.

Pentru a intra sub incidența Regulamentului, serviciile de intermediere online trebuie să îndeplinească trei condiții⁷ cumulative:

a) sunt servicii ale societății informaționale în sensul art. 1 alin. (1) lit. (b) din Directiva (UE) 2015/1.535 a Parlamentului European și a Consiliului, adică „orice serviciu prestat în mod normal în schimbul unei remunerații, la distanță, prin mijloace electronice și la solicitarea individuală a beneficiarului serviciului”;

b) le permit întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online să ofere bunuri sau servicii consumatorilor, cu scopul de a facilita inițierea unor tranzacții directe între respectivele întreprinderi și consumatori, indiferent de locul în care se încheie în final respectivele tranzacții;

c) sunt furnizate întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online pe baza unei relații contractuale între furnizorul respectivelor servicii și întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online care oferă bunuri sau servicii consumatorilor.

2.3. „Furnizor de servicii de intermediere online” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care furnizează sau se oferă să furnizeze servicii de intermediere online întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online⁸.

2.4. În accepțiunea Regulamentului, avocatul se încadrează în noțiunea de „întreprindere utilizatoare de servicii de intermediere online”⁹, care înseamnă „orice persoană fizică care acționează în capacitate comercială sau profesională sau orice persoană juridică care oferă bunuri sau servicii consumatorilor, prin intermediul serviciilor de intermediere online, în scopuri legate de activitatea sa comercială, de afaceri, meșteșugărească sau profesională”¹⁰.

2.5. „Consumator” înseamnă orice persoană fizică care acționează în alte scopuri decât cele legate de activitatea comercială, de afaceri, meșteșugărească sau profesională a acestei persoane¹¹. Pentru avocat, acesta este clientul (potențial).

3. Clasificarea platformelor online

În modelul de platformă de intermediere avocat—client, furnizorul de platformă acționează ca un intermediar între avocați și clienți: primul este conectat la platforma care le oferă serviciile, iar acesta din urmă alege un furnizor de servicii¹².

Serviciile de intermediere diferă în principal în funcție de implicarea furnizorului de platformă.

3.1. Directoare/Anuare ale avocaților¹³

Acestea sunt website-uri pe care sunt înregistrate datele de contact ale avocaților, certificatele de specializare (dacă este cazul) sau domeniile de practică ale avocaților. Furnizorul platformei nu este implicat în niciun fel în alegerea avocatului de către un potențial client. Clientul este cel care selectează avocatul în baza opțiunilor de căutare, care pot fi: numele avocatului, domeniul de practică, aria geografică în care profesează, vechimea în profesie, dreptul de a pune concluzii la diferite instanțe sau orice alte criterii pe care clientul înțelege să le folosească în opțiunile de căutare oferite de platformă.

Accesul avocaților la aceste site-uri este în general deschis, în sensul că orice avocat se poate înregistra, iar furnizorul platformei nu face nicio selecție între avocați. În general, avocații nu plătesc ca să fie menționați pe platformă și uneori chiar sunt înscrși fără voința lor.

Clientul contactează avocatul ales de el în conformitate cu procedurile furnizate (telefon, e-mail etc.). Odată stabilit contactul, avocatul ar trebui să aibă o relație autonomă și directă cu clientul său.

3.2. Platforme de recomandare a avocaților

Aceste site-uri reprezintă mai mult decât directoarele, respectiv anuarele, întrucât un furnizor de servicii de intermediere este implicat în alegerea avocatului de către client, prin una sau mai multe din următoarele modalități: când platforma în sine selectează avocații care apar pe website, definește ordinea apariției pe site sau modul în care apar, recomandă un avocat sau direcționează un client către anumiți avocați etc.

Aceste tipuri de platforme sunt uneori echipate cu instrumente de evaluare sau rating pentru avocați, pentru a ierarhiza avocații după diverse criterii, care pot influența alegerea pe care o face clientul. De obicei, astfel de platforme primesc o remunerație fie de la avocat, fie de la client.

Se recomandă atenție sporită în utilizarea acestui tip de serviciu, respectiv în acceptarea instrumentelor de rating, existând astfel o expunere publică ce conduce la riscuri de imagine pentru avocat. În plus, riscul de a încălca regulile concurenței loiale și cele deontologice este semnificativ.

3.3. Platforme de intermediere servicii și brokeraj juridic

Aceste platforme oferă posibilitatea clienților de a pune întrebări juridice, iar furnizorul de platformă alege un avocat „bun” din rețeaua sa de colaboratori sau „cabinete afiliate”. Aceste website-uri solicită cel mai adesea clientului informații privind identitatea acestuia, natura litigiului sau chiar cuantumul onorariilor pe care ar fi de acord să le plătească profesionistului. Avocații sunt, de asemenea, chemați să răspundă cu o cerere de ofertă. Prin urmare, principalul risc constă în faptul că furnizorul platformei online interferează în relația dintre client și avocat și, de asemenea, produce breșe în secretul profesional, mai ales dacă editorul platformei intenționează să ofere monitorizarea calității serviciului furnizat.

3.4. Platforme de întrebări și răspunsuri tip forum (Q&A)

Această categorie include website-uri unde direct sau indirect este prestat un serviciu juridic pentru care platforma, care este și prestator, poate fi plătită în principal de către client (de exemplu, prin abonament la platforma respectivă pentru a putea posta întrebări). Astfel de platforme pot fi gratuite atât pentru avocați, cât și pentru clienți. Ceea ce urmăresc este creșterea traficului online, astfel încât să obțină cât mai multă finanțare din reclame.

⁶ Paragraful 10 din Regulament.

⁷ Art. 2 alin. 2 din Regulament.

⁸ Art. 2 alin. 3 din Regulament.

⁹ Conform Regulamentului, avocatul poate intra în noțiunea de „întreprindere utilizatoare de servicii de intermediere online”, atunci când apare ca utilizator al platformelor de intermediere, sau „utilizator profesional de site-uri”, când apare ca utilizator al motoarelor de căutare.

¹⁰ Art. 2 alin. 1 din Regulament.

¹¹ Art. 2 alin. 4 din Regulament.

¹² Ghidul CCBE privind utilizarea platformelor online de către avocați.

¹³ În dreptul continental se folosește termenul „anuare”, iar în dreptul anglo-saxon, „directoare”.

De cele mai multe ori, avocații oferă răspunsuri scurte și gratuite pe astfel de platforme, mai mult în ideea de a identifica potențiali clienți cu care să dezvolte relația ulterior.

Avocații ar trebui să se intereseze cu privire la modul în care își obțin veniturile astfel de platforme pentru a evita să ofere consultanță juridică plătită, de fapt, platformei.

3.5. Platforme de întrebări și răspunsuri automatizate

Acestea pot fi, spre exemplu:

— *chatbots* care oferă un serviciu de conversație folosind inteligența artificială;

— website-uri care utilizează procese automatizate, cum ar fi șabloane sau automatizare documente.

Standardizarea unor aspecte ale muncii de rutină a avocatului cu ajutorul inteligenței artificiale se înscrie în tendințele evidente ale economiei digitale. Tot mai multe societăți de avocatură folosesc inteligența artificială pentru reducerea costurilor.

Platformele online prin care se poate interoga un robot în chestiuni juridice simple, de rutină, se înscriu în contextul tendințelor de democratizare a accesului la informația juridică.

4. Recomandări și principii generale

Avocații își pot oferi serviciile numai pe platformele de intermediere care respectă principiile și reglementările specifice profesiei de avocat, în special pe cele privind secretul profesional și confidențialitatea relației avocat—client, principiul liberei alegeri a avocatului și principiul concurenței loiale. Avocații trebuie să respecte regulile privind concurența profesională, să își exercite activitatea cu bună-credință, potrivit uzanțelor cinstite, cu respectarea intereselor clienților și a cerințelor concurenței loiale în mediul online potrivit aceluiași reguli ca în mediul offline.

Principalele aspecte de care trebuie să țină seama avocatul, potrivit reglementărilor profesionale, atunci când utilizează o platformă online în scopul de a furniza servicii juridice sunt următoarele:

4.1. Obligatorietatea stabilirii unei relații contractuale directe cu clienții

În ceea ce privește relația cu clientul, aceleași reguli pe care avocatul le aplică în relația cu clientul în mediul offline trebuie aplicate și în mediul online.

Avocatul este obligat să stabilească întotdeauna o relație contractuală directă cu clientul.

Avocații nu pot permite nicio interferență a furnizorului platformei în relația cu clienții care le-ar putea afecta independența sau secretul profesional.

4.2. Cunoașterea clientelei de către avocat

Avocatul are obligația de a se informa asupra identității clientului pentru a evita conflictele de interese. Atunci când avocații se angajează într-o relație cu clienții printr-o platformă online, aceștia ar trebui să aplice reguli obligatorii la orice relație nouă, inclusiv în privința cerințelor de cunoaștere a clientelei sau a celor privitoare la protecția datelor personale, conform legii.

Poate fi de asemenea analizat riscul de a fi abordat de un potențial client, care are calitatea de adversar/parte potrivnică (sau un interpus) într-o situație juridică reală cu un client al avocatului, care, expunând o situație identică, ar putea afla strategia sau modul de abordare a acestuia în cauza reală. Astfel de documente ce cuprind strategia juridică pot ajunge ulterior, depuse în scop potrivit, în cadrul dosarului aflat pe rolul instanței, pentru a prejudicia apărarea. Aceleași probleme se ridică și în cazul în care chiar deținătorul platformei poate avea interese directe (spre exemplu, o platformă deținută de o companie de asigurări) sau în cazul în care s-ar putea induce un fals conflict de interese prin abordarea avocatului de către un (potențial) client care are acest scop, pentru a-l vulnerabiliza.

4.3. Principii privind costurile și onorariile

De cele mai multe ori, participarea avocatului pe platformele de intermediere presupune costuri sub diverse forme: taxă fixă lunară sau anuală, plata per click, plata pentru una sau mai multe sesizări neexclusive sau exclusive, plata pe caz acceptat, plata pentru reclamă, poziționare sau ierarhizare etc.

a) O anumită poziție de vizibilitate pe platformă poate fi gratuită sau plătită. Este gratuită atunci când modelul economic al furnizorului nu se bazează pe taxele plătite de avocați, cum ar fi în cazul în care interesul economic al furnizorului platformei este de a atrage un număr maxim de avocați, deoarece clienții plătesc informațiile furnizate de avocați.

b) Poziția de vizibilitate pe platformă poate fi, de asemenea, supusă unei taxe care poate varia, întrucât nu toate pozițiile sunt egale. Se recomandă atenție privind plata sau încurajarea plății unui astfel de produs, întrucât ar determina o competiție tarifară ce ar dezavantaja avocații, stimulați astfel să plătească mai mult unii față de ceilalți.

c) În anumite cazuri, se susține că taxa plătită furnizorului platformei este o rată forfetară a contribuției la costurile tehnice. Cu toate acestea, în general, furnizorii de platforme nu își propun doar să acopere costurile tehnice, ci și să obțină un profit. Mai mult, este imposibil ca avocatul să verifice costurile tehnice care corespund vânzării individuale pe platformă, în special în cazul platformelor *double sided*.

În toate circumstanțele, trebuie respectate regulile deontologice.

Cu privire la onorarii, avocații trebuie să respecte regulile profesionale privind stabilirea acestora și interdicția de partajare a lor, cum ar fi comisioanele din onorarii. Avocatului îi este interzis să își împartă onorariile cu o persoană care nu este avocat, cu excepția cazului în care reglementările profesionale permit conlucrarea cu experți sau alți specialiști, impusă de natura, obiectul, complexitatea și dificultatea cazului.

Este interzisă partajarea onorariilor cu alți profesioniști, în special în cazul în care furnizorul platformei percepe o taxă pentru serviciile de intermediere, care ar putea fi cotă-parte din onorariul avocatului. Se recomandă respectarea acestor norme nu doar pentru protecția financiară a confrăților (care se pot expune negativ acestor tendințe ale pieței), cât și pentru a proteja principiile de bază ale profesiei, precum secretul profesional, confidențialitatea etc., în situații în care avocații ar trebui să declare furnizorului de platforme termenii și condițiile contractului de asistență juridică.

4.4. Informarea publicului și publicitatea

Pe lângă serviciile de intermediere, platformele online pot conține instrumente de promovare a avocaților. Acestea cuprind spații publicitare sau spații publicistice în care se pot plasa reclame, articole de specialitate și/sau advertoriale.

Orice comunicare publică și/sau orice formă de publicitate utilizată de un avocat sau de o formă de exercitare a profesiei în spațiul public online este permisă, cu condiția ca aceasta să respecte reglementările profesionale legale, statutare și deontologice, precum și regulile concurenței oneste.

Avocații sunt obligați să pună la dispoziția clienților, înainte de încheierea contractului cu clientul și înainte de orice prestație juridică, informațiile prevăzute de art. 26 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 68/2010, cu modificările ulterioare.

Orice informații transmise prin comunicări făcute de avocat pe platforme, în scopul promovării serviciilor avocațiale, trebuie să corespundă unor criterii obiective de verificare a veridicității¹⁴.

¹⁴ Codul deontologic al avocatului român: art. 20 alin. 5—8.

Pe platformele de intermediere, avocatul este autorizat să informeze publicul despre serviciile pe care le oferă, cu condiția ca informația să fie fidelă, obiectivă și veridică și să respecte principiile esențiale ale profesiei, reglementările profesionale și regulile unei concurențe loiale și oneste, să nu conțină informații false ori care ar putea induce publicul în eroare sau ar afecta imaginea profesiei ori reputația colegilor¹⁵.

Comunicările avocatului pe platformele online nu pot conține¹⁶:

— onorariile practicate în relația cu clienții. Anunțarea tarifelor orare este permisă, cu condiția ca acestea să fie aceleași pentru toți clienții;

— mențiuni false ori cu potențial de a induce în eroare și care nu pot fi verificate privind rezultatele obținute, identitatea clienților, numărul de dosare, cifra de afaceri sau procentajul de succes;

— mențiuni comparative și/sau denigratoare;

— comunicări prin care să asigure clienții sau potențialii clienți de garanția rezultatului;

— referiri la funcții sau activități care nu au legătură cu exercitarea profesiei de avocat, precum și orice referire la eventuale rezultate ce ar putea fi generate de rolurile juridictionale ori în cadrul altor autorități publice.

În promovarea serviciilor sale, avocatul nu se poate folosi de notorietatea clientului său.

Avocatul trebuie să se abțină de la orice formă de publicitate prin care se aduce atingere imaginii profesiei de avocat.

Avocații nu pot accepta profilarea lor în scopurile de marketing ale platformei.

5. Transparența parametrilor de ierarhizare

Avocatul trebuie să manifeste atenție la modalitățile de recomandare oferite de platforme, în scopul evitării încălcării regulilor concurenței oneste și al evitării riscurilor de afectare a imaginii sau reputației profesionale.

Majoritatea platformelor fac diferite ierarhii, clasamente, poziționări ale avocaților în funcție de diferiți parametri mai mult sau mai puțin transparenți. Acești parametri pot fi foarte diverși, de exemplu: numărul, recenziile sau ratingul clienților, interacțiunea dintre avocat și client (de exemplu, întrebări care au primit răspuns, viteza de reacție), istoricul soluționării litigiilor (de exemplu, numărul de plângeri ale consumatorilor, soluțiile găsite), contractele încheiate, tarifele orare practicate etc.

Ierarhizarea ar putea fi manipulată cu rea-credință, fiind influențată de interese proprii ale furnizorilor serviciilor de intermediere, care pot pune în poziții preferențiale propriile servicii. De multe ori, furnizorii platformei sunt implicați direct în afacerile privind serviciile oferite: de exemplu, o societate de audit financiar sau contabilitate care oferă inclusiv consultanță juridică prin societăți de avocatură partenere. În acest sens, furnizorii de platforme trebuie să fie transparenți și să prezinte exhaustiv orice avantaj pe care îl pot oferi propriilor lor servicii față de alții.

Ierarhia se referă la vizibilitatea relativă a ofertelor de servicii, astfel cum sunt acestea prezentate, organizate sau comunicate de către furnizorii de servicii de intermediere online, rezultând din utilizarea secvențierii algoritmice a unor mecanisme de evaluare sau notare, a efectelor vizuale distinctive sau a altor instrumente de scoatere în evidență ori a unor combinații ale acestora¹⁷.

Manipularea cu rea-credință a ierarhizării pe o platformă ar putea avea un impact negativ asupra libertății de alegere a

avocatului și uneori și asupra reputației acestuia. De aceea, avocații trebuie să manifeste prudență sporită față de platformele care conțin instrumente de evaluare, rating/ranking ale prestațiilor avocațiale și orice alte instrumente comparative sau care sunt contrare principiilor esențiale ale profesiei.

Nu toți avocații înscriși pe o platformă pot apărea pe prima pagină a acesteia și într-o poziție vizibilă. Totuși, conform Regulamentului, pentru a nu încălca regulile concurenței, furnizorii platformelor de intermediere trebuie să respecte condițiile privind transparența și previzibilitatea parametrilor de ierarhizare.

Furnizorii ar trebui să prezinte în prealabil principalii parametri de ierarhizare, pentru a spori previzibilitatea pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online, pentru a le permite acestora să înțeleagă mai bine modul de funcționare a mecanismului de ierarhizare. Previzibilitatea implică faptul că furnizorii de servicii de intermediere online stabilesc ierarhia într-un mod nearbitrar.

Având în vedere aspectele extrem de sensibile privind ierarhizarea utilizatorilor în contextul regulilor privind concurența, Comisia Europeană a adoptat Orientări detaliate privind transparența ierarhizării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1.150 al Parlamentului European și al Consiliului¹⁸.

Aceste reguli sunt cu atât mai stricte în cazul avocaților și de aceea ar trebui evitate platformele în cadrul cărora ierarhizarea se face în baza unor parametri netransparenți și imprevizibili sau incompatibili cu reglementările specifice profesiei.

Pe de altă parte, având în vedere riscurile unei reputații negative, avocatul trebuie să manifeste prudență atunci când își oferă serviciile pe platforme care permit evaluarea publică a acestora, deoarece astfel de evaluări pot fi făcute cu rea-credință sau de către persoane care nu sunt calificate să facă astfel de aprecieri. Practica CEDO¹⁹ arată, pe de o parte, că interzicerea evaluărilor făcute de clienți poate echivala cu o limitare a dreptului la exprimare a consumatorului (client), iar, pe de altă parte, investiția financiară în publicitate cu scopul dobândirii unor potențiali clienți poate încuraja avocatul să solicite o clasare cât mai bună pe platformă. Se recomandă avocaților evitarea expunerii în clasamente atât din perspectiva respectării normelor privind concurența loială, cât și din perspectiva expunerii lor de către deținătorul platformei de intermediere cu date și informații față de terți (spre exemplu, date despre colaboratorii lor — experți, clienți etc.). Garanțiile de anonimizare (ulterioară) a datelor nu sunt certe, din punct de vedere tehnic, acestea putând fi, de cele mai multe ori, recuperate.

6. Utilizarea și asigurarea securității datelor colectate pe platformă

În stabilirea relației cu furnizorul platformei de intermediere a serviciilor, avocatul trebuie să acorde atenție garanțiilor privind stocarea și utilizarea/reutilizarea datelor și informațiilor colectate de platformă.

Abordarea relațiilor cu furnizorii de servicii de intermediere online naște și o serie de provocări din afara sferei de cunoaștere profesională.

Printre acestea, enumerăm:

- riscul securității IT;
- accesul neautorizat al persoanelor terțe la datele și informațiile furnizate;
- stocarea datelor și reutilizarea lor de către furnizorii de platforme;

¹⁵ Codul deontologic al avocatului român: art. 20 alin. 3—4.

¹⁶ Codul deontologic al avocatului român: art. 20 alin. 6.

¹⁷ Paragrafele 24—25 și art. 2 alin. 8 din Regulament.

¹⁸ Comunicarea Comisiei: Orientări privind transparența ierarhizării în temeiul Regulamentului (UE) 2019/1.150 al Parlamentului European și al Consiliului.

¹⁹ Decizia CEDO în cazul Włodzimierz Kucharczyk v Polonia din 24 noiembrie 2015.

— lipsa accesului avocatului la datele furnizate de el însuși clientului, în cazul unei dispute cu furnizorul platformei;

— o securitate cât mai bună a platformei, care să reducă accesul altor utilizatori, avocați sau clienți la datele și informațiile furnizate în cadrul serviciului;

— furtul de identitate al utilizatorilor (avocați sau clienți) prin acces neautorizat.

Fără a fi limitativă, enumerarea de mai sus este de natură a atrage atenția avocaților utilizatori ai platformelor de intermediere asupra riscurilor, cu atât mai mult cu cât, în general, principalele subiecte abordate cu furnizorul platformei se axează pe sfera marketingului și a funcționării efective.

Avocatul trebuie să selecteze acei furnizori de platforme care furnizează detalii reale și clare asupra tipului de securitate IT și certificatele pe care le dețin în acest sens.

Avocatul trebuie să analizeze dacă poate avea încredere în platforma online pomind de la cercetarea certificatului de server web SSL, care asigură două lucruri ce stau la baza oricărei relații bazate pe încredere: cunoașterea identității persoanei/entității cu care comunică (a deținătorului site-ului web, în cazul nostru) și protejarea confidențialității datelor pe care le comunică (date cu caracter personal, date bancare, user și parolă etc.).

Avocatul trebuie să se asigure de protejarea informațiilor transmise, deoarece certificatele de server creează o conexiune securizată SSL între website-ul și browser-ul utilizatorului, astfel încât datele confidențiale introduse de utilizator pe site sunt protejate prin criptare și nu pot fi vizualizate de persoane neautorizate.

Avocatul trebuie să se informeze cu privire la garanțiile protecției confidențialității avocat—client pe care le asigură platforma.

Avocatul trebuie să se informeze cu privire la modul în care sunt procesate și utilizate datele clienților și trebuie să se asigure că furnizorul platformei va raporta acestora, precum și avocaților orice breșe de securitate și orice încălcări ale Regulamentului general privind protecția datelor GDPR. Avocatul trebuie să solicite furnizorului de platformă detalii cu privire la tipul de securitate IT pe care acesta îl utilizează sau pe care, prin certificări, încearcă să îl atingă. Avocatul trebuie să solicite nivelul de securitate IT p9, nivel ce poate asigura securitatea datelor furnizate platformei.

Este de asemenea important să fie analizată jurisdicția în care sunt stocate datele de către un anumit furnizor de platformă. Dacă este posibil, avocații ar trebui să evite stocarea datelor clientului în jurisdicții din afara UE sau pe platforme ale căror furnizori nu pot oferi garanții legate de jurisdicția în care se află datele stocate. Așadar, chiar dacă furnizorul platformei de intermediere a serviciilor este o companie din spațiul UE, aceasta poate avea serverul de stocare a datelor în afara acestui spațiu, în jurisdicții în care criptarea datelor nu oferă garanții suficiente sau clare.

Se recomandă utilizarea platformelor dedicate exclusiv serviciilor juridice față de cele dedicate unor servicii de larg consum, din perspectiva securității modului de separare, stocare și utilizare a datelor și informațiilor colectate ca urmare a diverselor servicii intermediare.

În orice caz, relaționarea cu platformele de intermediere ar trebui să stabilească dacă datele clienților stocate de prestatorul de servicii rămân accesibile acestora la rezilierea contractului și/sau în cazul unei dispute între avocat și prestatorul de servicii de intermediere.

În cazul unei dispute între avocat și deținătorul platformei, accesul acestuia la clienții gestionați, la datele și informațiile furnizate ar putea fi sistat, caz în care avocatul este lipsit de

posibilitatea dovedirii/înregistrării identității clientului în fața oricărui organism de control, indiferent dacă acestea ar putea proveni din interiorul profesiei sau din afara ei. Totodată, în considerarea instrumentelor facile pe care platforma le poate oferi în scopul încălcării de documente, acestea ar putea fi pierdute în cazul în care nu există o alternativă de stocare.

7. Reglementări și principii privind relația avocatului cu furnizorul de platformă

7.1. Termenii și condițiile furnizorului de platformă

Furnizorii de servicii de intermediere au obligația de a pune la dispoziția întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online, respectiv avocaților, într-o formă ușor accesibilă, termenii și condițiile lor, inclusiv în etapa precontractuală a relației lor comerciale. De cele mai multe ori, acești furnizori au tendința de a prestabilii în mod unilateral termenii și condițiile în relațiile contractuale și de a negocia de pe poziții de forță cu utilizatorii profesionali de site-uri, respectiv avocații, care au nevoie de instrumente pentru a-și oferi serviciile pe piețele digitale.

Prin urmare, ori de câte ori un avocat hotărăște să își ofere serviciile pe platformele online, trebuie să verifice cu mare atenție termenii și condițiile care reglementează relația contractuală cu furnizorul de servicii de intermediere²⁰.

În privința termenilor și condițiilor, furnizorii de servicii de intermediere online au următoarele obligații prevăzute în Regulament²¹.

Furnizorii de servicii de intermediere online se asigură că termenii și condițiile:

- a) sunt redactate într-un limbaj simplu și inteligibil;
- b) sunt ușor accesibile pentru întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online pe parcursul tuturor etapelor relației comerciale cu furnizorul de servicii de intermediere online, inclusiv în etapa precontractuală;
- c) stabilesc motivele pentru deciziile de a suspenda, de a sista sau de a impune orice alt fel de restricție privind, în totalitate sau în parte, furnizarea serviciilor lor de intermediere online către întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online;
- d) includ informații privind toate canalele suplimentare de distribuție și programele afiliate potențiale prin care furnizorul de servicii de intermediere online ar putea comercializa bunurile și serviciile oferite de întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online.

e) includ informații generale privind modul în care termenii și condițiile afectează proprietatea și controlul drepturilor de proprietate intelectuală ale întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online.

7.2. Clauze necesare în contractul avocatului cu furnizorul de platformă

De cele mai multe ori platformele nu negociază cu avocații contracte personalizate, ci se rezumă la semnarea acordului avocatului în privința termenilor și condițiilor prestabilite, care țin loc de contract.

Totuși, avocatul nu ar trebui să accepte un contract de adeziune fără a se asigura că platforma oferă garanțiile respectării legislației, inclusiv a reglementărilor și deontologiei profesionale a avocaților, în special în privința următoarelor aspecte:

- a) dreptul avocatului de a stabili o relație contractuală directă cu clientul;
- b) angajamentul furnizorului platformei privind respectarea confidențialității avocat—client;
- c) angajamentul furnizorului platformei că nu va interveni sub nicio formă în relația avocat—client;

²⁰ Art. 2 alin. 10 din Regulament.

²¹ Art. 3 din Regulament.

d) angajamentul furnizorului platformei că nu va interveni în alegerea avocatului și nu va influența în vreun fel această alegere (platforma respectivă nu ar trebui să ofere vreo posibilitate de reclamă sau de evidențiere a unor avocați în detrimentul celorlalți; eventualele criterii de căutare ar trebui să fie obiective);

e) dreptul avocatului de a nu accepta un client;

f) angajamentul platformei de intermediere că nu va interveni în niciun fel în modalitatea de stabilire și percepere a onorariului;

g) garanțiile privind protecția datelor cu caracter personal și informații privind modul în care sunt utilizate datele cu caracter personal atât ale avocaților, cât și ale clienților;

h) condițiile de acces la baza de date/informații utilizate în relația cu clienții, prin intermediul platformei, în cazurile apariției unei dispute cu platforma ce conduce la restricționarea accesului pentru viitor.

Pentru a garanta avocatului suficient de clar unde și cui îi sunt comercializate serviciile, furnizorii de servicii de intermediere online ar trebui să asigure transparența față de acesta în ceea ce privește toate canalele de distribuție suplimentare și potențialele programe afiliate pe care le pot utiliza serviciile de intermediere online pentru a promova serviciile sale.

Din practică observăm că aceste „contracte” sunt de adeziune, în sensul în care acestea sunt redactate și puse la dispoziție de către platforma respectivă, avocatul având doar posibilitatea de a accepta sau nu. În aceste condiții, o responsabilitate mare revine avocatului, care are obligația de a verifica toate aspectele evidențiate mai sus pentru a evita riscurile enumerate în utilizarea acelor platforme care nu oferă suficiente garanții pentru respectarea reglementărilor și deontologiei specifice profesiei de avocat.

8. Rolul Uniunii Naționale a Barourilor din România (UNBR) în elaborarea codurilor de conduită privind participarea avocaților la platformele de intermediere online

Regulamentul prevede elaborarea de către furnizorii de platforme a unor coduri de conduită care să reglementeze sub aspect deontologic participarea utilizatorilor la astfel de platforme. Se precizează că la elaborarea codurilor de conduită, în consultare cu toate părțile interesate relevante, ar trebui să se țină seama de caracteristicile specifice ale sectoarelor în cauză. Cu alte cuvinte, furnizorii de platforme care oferă servicii de intermediere online pentru avocați ar trebui să se consulte cu UNBR în elaborarea unor coduri de conduită pentru a garanta respectarea deontologiei specifice profesiei. Altfel, există riscuri de încălcare a deontologiei, dar și a legislației profesionale, a legislației concurenței, a celei pentru combaterea spălării banilor, a celei privind protecția datelor etc.

Conform art. 17 din Regulament, „Codurile de conduită”, Comisia Europeană încurajează elaborarea de coduri de conduită de către furnizorii de servicii de intermediere online și de către organizațiile și asociațiile care îi reprezintă, împreună cu întreprinderile utilizatoare de servicii de intermediere online (respectiv avocații) și cu organizațiile reprezentative ale acestora (respectiv UNBR), menite să contribuie la aplicarea coresponsabilă a regulamentului, ținând seama de caracteristicile specifice ale diverselor sectoare în care sunt furnizate serviciile de intermediere online, precum și de caracteristicile specifice ale IMM-urilor. De asemenea, Comisia încurajează furnizorii de servicii de intermediere online să adopte și să pună în aplicare coduri de conduită specifice sectorului, atunci când există și sunt utilizate pe scară largă astfel de coduri de conduită specifice sectorului²².

9. Litigii și abateri disciplinare

Având în vedere rolul UNBR în asigurarea respectării legislației și deontologiei profesionale și în adoptarea codurilor de conduită care să reglementeze sub aspect deontologic

participarea utilizatorilor la astfel de platforme, se recomandă avocaților să își ofere serviciile numai pe platformele aprobate de UNBR.

Abaterile disciplinare ale avocaților, precum și procedura aplicabilă acestora sunt prevăzute de Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

Pe de altă parte, în virtutea rolului său de apărare și reprezentare a profesiei de avocat, UNBR monitorizează respectarea legii de către platformele online și are dreptul expres prevăzut de Regulament de a introduce acțiuni în justiție împotriva furnizorilor de platforme pentru a opri orice încălcări ale legii și ale drepturilor avocaților.

Conform Regulamentului, organizațiile și asociațiile care au un interes legitim în ceea ce privește reprezentarea întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online, respectiv a avocaților, au dreptul de a introduce acțiuni în fața instanțelor naționale competente din Uniune, în conformitate cu dispozițiile în materie din dreptul intern al statului membru în care este introdusă acțiunea, în vederea opririi sau a interzicerii oricărei nerespectări de către furnizorii de servicii de intermediere online sau de către furnizorii de motoare de căutare online a cerințelor relevante stabilite în Regulament²³.

Inclusiv proiectul de ordonanță de urgență privind măsurile de punere în aplicare a Regulamentului (UE) 2019/1.150 conferă explicit calitate procesuală activă organizațiilor profesionale pentru a introduce acțiuni în justiție împotriva furnizorilor de platforme. La art. 13 alin. (2) din proiect se precizează că „Acțiunile în justiție pot fi introduse și de către organizațiile și asociațiile care au un interes legitim în ceea ce privește reprezentarea întreprinderilor utilizatoare de servicii de intermediere online sau a utilizatorilor profesionali de site-uri”.

10. Concluzii

Platformele de intermediere online reprezintă un pilon de bază al economiei digitale și pot oferi oportunități pentru avocați pentru a-și promova serviciile în mediul online și pentru a răspunde cererii crescânde de consultanță juridică online. Totuși, în mediul digital riscurile pentru avocat sunt mult mai mari, în special în ceea ce privește încălcarea standardelor etice.

Într-adevăr, principiile fundamentale ale profesiei de avocat sunt mult mai expuse în mediul online, cu atât mai mult cu cât furnizorii de servicii de intermediere online oferă niște servicii noi și necesare avocaților și tind să negocieze de pe poziții de forță cu aceștia și să își impună regulile.

De aceea, avocatul care decide să își ofere serviciile pe platformele de intermediere avocat—client ar trebui să analizeze cu atenție în ce măsură platforma respectivă oferă avocatului garanțiile respectării de către aceasta a principiilor libertății și independenței avocatului, secretului profesional, evitării conflictului de interese, demnității, onoarei, probității, respectării confrăților și a tuturor persoanelor cu care avocatul intră în relații profesionale.

Dezvoltarea viitoare a acestor platforme online poate avea un impact semnificativ, având în vedere modul în care avocații oferă servicii juridice și se angajează cu (potențiali) clienți pe aceste platforme.

De aceea, este esențial ca avocații să își impună încă de la început standardele etice în colaborarea cu aceste platforme.

Un prim pas către asigurarea unui mediu digital în care avocații își pot oferi serviciile în conformitate cu legea și deontologia profesională este prezentul ghid, care va fi adaptat periodic, în funcție de evoluția pieței digitale.

În continuare, UNBR va monitoriza platformele de intermediere avocat—client și va colabora cu acestea în vederea elaborării codurilor de conduită prevăzute de Regulament.

²² Paragraful 48 și art. 17 din Regulament.

²³ Art. 14 din Regulament.

GHID

de bune practici privind publicitatea avocatului și a formelor de exercitare a profesiei

1. Reglementări și norme deontologice

1.1. Reglementări și norme deontologice cu privire la publicitate specifice profesiei de avocat

1.1.1. Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat (republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 24 mai 2018, cu modificările și completările ulterioare)

„Art. 47. — (1) Orice comunicare publică sau orice publicitate făcută de un avocat sau de o formă de exercitare a profesiei este permisă, cu condiția ca aceasta să respecte reglementările profesionale și cele privitoare la independența, demnitatea, integritatea profesiei, păstrarea secretului profesional, să fie obiectivă și să corespundă adevărului.

(2) Statutul profesiei de avocat reglementează detaliat normele aplicabile publicității făcute de avocați sau de formele de exercitare a profesiei de avocat în scopul atragerii clientelei.”

1.1.2. Statutul profesiei de avocat

„Art. 243. — (1) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei este distinctă de publicitatea profesională.

(2) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei este constituită din orice formă de prezentare a activității și serviciilor avocațiale ale acestora, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul promovării în fața publicului.

(3) Publicitatea profesională are drept obiect promovarea profesiei de avocat și se realizează în exclusivitate de către organele profesiei sau la cererea și sub supravegherea acestora.

Art. 243¹. — (1) În raporturile sale cu mijloacele de comunicare în masă, avocatul este obligat să respecte interesele clientului său, onoarea, imaginea și reputația profesiei.

(2) Publicitatea formelor de exercitare a profesiei și toate informațiile difuzate public de acestea prin orice mijloc, inclusiv în spațiul virtual, privind activitatea avocaților trebuie să fie transparente, veridice, corecte și nu trebuie să fie comparative cu alți profesioniști, echivoce, ambigue, înșelătoare sau denigratorii.

(3) În toate cazurile, promovarea prin publicitate și informațiile furnizate de avocați și formele de exercitare a profesiei trebuie să se refere exclusiv la natura și limitele obligațiilor profesionale ale avocaților și să respecte principiile fundamentale ale profesiei de avocat, astfel cum acestea sunt reglementate de codul deontologic al avocatului român.

Art. 243². — Condițiile ce trebuie îndeplinite de conținutul mijloacelor folosite pentru publicarea informațiilor privind exercitarea profesiei, promovarea profesională și atragerea și dobândirea clientelei sunt prevăzute în anexele nr. XXXIII și XXXIV.

Art. 243³. — Publicitatea realizată fără respectarea regulilor prevăzute în Lege și în prezentul statut constituie abatere disciplinară.”

1.1.3. Codul deontologic al avocatului român

„CAPITOLUL V

Publicitatea și comunicarea cu mass-media

SUBCAPITOLUL V.1

Publicitatea

Art. 20. — (1) Termenul «publicitate» se referă la orice formă de prezentare a activității și serviciilor avocațiale, în scopul promovării acestora în fața publicului.

(2) Publicitatea nu include comunicările făcute de avocat, în virtutea libertății sale de exprimare și în scopul apărării intereselor clientului ori participării avocatului la o dezbatere cu privire la chestiuni de interes public.

(3) Avocatul este autorizat să informeze publicul despre serviciile pe care le oferă, cu condiția ca informația să fie fidelă, obiectivă și veridică și să respecte principiile esențiale ale profesiei, reglementările profesionale și regulile unei concurențe loiale și oneste.

(4) Publicitatea unui avocat sau a unei forme de exercitare a profesiei, indiferent de media utilizată — în presă, radio, televiziune, platforme online, prin comunicare electronică ori prin alt mijloc —, este autorizată în măsura în care nu conține informații false ori care ar putea induce publicul în eroare sau ar afecta imaginea profesiei ori reputația colegilor.

(5) Orice informații ori imagini transmise prin comunicări făcute de avocat trebuie să corespundă unor criterii obiective de verificare a veridicității.

(6) Comunicările avocatului nu pot conține:

— onorariile practicate în relația cu clienții;

— garanția rezultatului;

— mențiuni comparative și/sau denigratoare;

— orice referire la funcții sau activități care nu au legătură cu exercitarea profesiei de avocat, precum și orice referire la rolurile jurisdicționale ori în cadrul altor autorități publice;

— mențiuni privind rezultatele obținute, identitatea clienților, numărul de dosare, cifra de afaceri sau procentajul de succes.

(7) În promovarea serviciilor sale, avocatul nu se poate folosi de notorietatea clientului său.

(8) Avocatul trebuie să se abțină de la orice formă de publicitate prin care se aduce atingere imaginii profesiei de avocat.

SUBCAPITOLUL V.2

Relația avocatului cu mass-media

Art. 21. — (1) În relația cu mass-media, avocatul își exercită libertatea de exprimare și are dreptul să intervină, prin intermediul mass-mediei, atunci când este vorba de apărarea intereselor legitime ale clientului său ori a profesiei de avocat.

(2) Avocatul care face declarații în mass-media sau moderează diferite emisiuni cu tematică juridică sau altă tematică va trebui să respecte dispozițiile prezentului cod deontologic.

(3) Avocatul va ține seama că specificul libertății sale de exprimare este subordonat legii și statutului profesiei de avocat, precum și prevederilor prezentului cod.

(4) În acest sens, avocatul va manifesta prudență și rețineră în legătură cu informațiile pe care le oferă presei, astfel încât să nu încalce regulile și principiile profesiei.

(5) Publicarea unor articole de presă sau programe plătite de către avocat, prezentate ca informații obiective, este interzisă.

(6) În temeiul dreptului la liberă exprimare, avocatul poate să comunice prin mass-media convingerile sale profesionale, cele privitoare la problemele profesiei, cele privind relația cu magistrații, cu organele puterii judecătorești, cu celelalte organe judiciare, precum și cu organele statului.

(7) Avocatul va evita prezentarea în presă a problemelor clienților, dezbaterea cauzelor și oferirea de date sau informații din procesele în care își exercită atribuțiile.

(8) În mod excepțional, când interesul clientului o impune, avocatul poate să prezinte presei abuzurile la care este supus clientul său, solicitând restabilirea legalității și adoptarea unor măsuri procedurale corecte.

(9) În relația cu mass-media, avocatul va evita publicitatea, sens în care nu va face referiri la portofoliul pe care îl deține, la notorietatea cauzelor pe care le-a susținut ori la numărul proceselor câștigate.”

1.2. Alte reglementări generale cu referințe privind publicitatea
Legea nr. 158/2008 privind publicitatea înșelătoare și publicitatea comparativă, republicată;

Legea audiovizualului nr. 504/2002, cu modificările și completările ulterioare;

Legea nr. 185/2013 privind amplasarea și autorizarea mijloacelor de publicitate, republicată;

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2009 privind libertatea de stabilire a prestatorilor de servicii și libertatea de a furniza servicii în România, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 68/2010, cu modificările ulterioare.

2. Definiții

2.1. Publicitatea profesională este distinctă de publicitatea formelor de exercitare profesională, are ca obiect promovarea profesiei de avocat și se realizează în exclusivitate de către organele profesiei sau la cererea și sub supravegherea acestora.

2.2. Publicitatea avocatului și/sau a formelor de exercitare a profesiei este constituită din orice formă de prezentare a activității și serviciilor avocațiale, indiferent de mijloacele utilizate, în scopul promovării acestora în fața publicului.

2.3. Reclama reprezintă produsul concret, final, al publicității, existent pe un suport material sau virtual, precum afișaj fizic, audiovizual, online/virtual, obiecte etc.

2.4. Comunicarea reprezintă o noțiune generică, incluzând toate tipurile de discurs comercial sau noncomercial, promovat pe orice mijloc de informare publică.

2.5. Publicitatea înșelătoare este publicitatea care, în orice mod, inclusiv prin modul de prezentare, induce sau poate induce în eroare persoanele cărora li se adresează ori care iau contact cu aceasta și care, din cauza caracterului înșelător, poate afecta comportamentul economic al acestora sau care, din acest motiv, prejudiciază ori poate prejudicia un concurent.

2.6. Publicitatea mascată constă în reprezentarea prin cuvinte sau imagini a serviciilor, numelui, mărcii ori activităților avocatului sau formelor de exercitare a profesiei, în cazul în care o astfel de reprezentare este destinată unor scopuri publicitare nedeclarate și poate induce în eroare publicul cu privire la natura sa. Astfel de reprezentări sunt considerate intenționate mai ales atunci când se fac în schimbul unei plăți sau al unei contraprestații.

2.7. Publicitatea comparativă reprezintă acea formă de publicitate care identifică în mod explicit sau implicit un terț concurent sau servicii oferite de acesta.

2.8. Mijloacele de publicitate constau în orice suport material sau virtual pe care se pot amplasa informații, anunțuri sau orice forme de publicitate admise de statut.

3. Condiții generale privind publicitatea

Publicitatea formelor de exercitare a profesiei este permisă, cu condiția ca aceasta să respecte reglementările profesionale legale, statutare și deontologice, privind independența, demnitatea, integritatea profesiei, păstrarea secretului profesional, drepturile și îndatoririle avocaților, concurența loială și onestă, să fie obiectivă și să corespundă adevărului. Informațiile transmise în scop publicitar trebuie să fie transparente, veridice, corecte, cu evitarea exprimărilor echivoce și ambigue, ce permit interpretări înșelătoare sau anticoncurențiale.

În toate cazurile, promovarea prin publicitate și informațiile furnizate de avocați și formele de exercitare a profesiei trebuie să se refere exclusiv la natura și limitele obligațiilor profesionale ale avocaților și să respecte principiile fundamentale ale profesiei de avocat, astfel cum acestea sunt reglementate de Codul deontologic al avocatului român.

3.1. Interdicții privind publicitatea

Indiferent de mijlocul de publicitate utilizat, sunt interzise:

- a) publicitatea înșelătoare și publicitatea mascată;
- b) publicitatea și mențiunile comparative ori denigratoare la adresa altor confrăți;
- c) nominalizarea clienților din portofoliu sau indicarea litigiilor în care forma de exercitare a profesiei a fost sau este implicată;

d) informațiile privind realizările de ordin financiar sau cifra de afaceri, furnizate de avocat sau forma de exercitare, cu încălcarea normelor concurențiale sau în scop publicitar comparativ;

e) furnizarea de informații în vederea includerii în clasamente întocmite pe criterii financiare;

f) mențiunile referitoare la valoarea serviciilor oferite de avocat sau la modalitatea de plată, cu încălcarea dispozițiilor statutare, sau care constituie sau pot promova politici de dumping;

g) orice afirmații contrare demnității persoanelor, profesiei sau justiției.

3.2. Alte forme de promovare interzise

Nu este permisă utilizarea următoarelor forme de promovare a serviciilor avocațiale:

a) racolarea clientelei, constând în oferirea serviciilor, prin prezentare proprie sau prin intermediar, la domiciliul sau reședința unei persoane sau într-un loc public, ori în propunerea de prestări de servicii efectuată de o formă de exercitare a profesiei, fără ca aceasta să fi fost în prealabil solicitată în acest sens. Se consideră racolare și adresarea personală sau prin terți către victimele accidentelor sau către moștenitorii acestora, aflați într-o situație de vulnerabilitate morală și aparentă imposibilitate de a alege un avocat, asumarea, în orice formă, a cheltuielilor cu caracter judiciar ale speței, pe parcursul derulării procedurilor judiciare, precum și asumarea oricăror alte tipuri de cheltuieli personale ale clientului, în scopul punerii acestuia în imposibilitatea sau în dificultatea de a rezilia contractul de asistență juridică;

b) prezentarea formei de exercitare a profesiei sau a avocaților care funcționează în cadrul acesteia, prin orice mijloace de publicitate realizate sau asociate cu numele și denumirea unui client; prezentarea unui obiectiv realizat cu succes pentru un client, prin consultanță sau mijloace litigioase, nu constituie o încălcare a rigorilor legale și statutare privind publicitatea;

c) promiterea obținerii unor rezultate profesionale care nu depind exclusiv de activitatea formei de exercitare a profesiei;

d) comunicarea publică a funcțiilor deținute anterior în cadrul unor autorități de către avocații incluși în forma de exercitare a profesiei, cu scopul sugerării obținerii unui anumit rezultat cu caracter judiciar;

e) incitarea publică la inițierea unui litigiu sau a unui conflict sau la amplificarea acestora, prin mijloace neconcurențiale, înșelătoare sau denigratoare la adresa altor confrăți;

f) solicitările personalizate nesolicitate și transmise potențialilor clienți prin poștă sau mijloace electronice.

4. Mijloacele de publicitate

Formele de exercitare a profesiei de avocat pot utiliza unul sau mai multe mijloace de publicitate, respectiv:

- a) amplasarea unei firme pe peretele exterior al sediului;
- b) anunțuri de publicitate potrivit statutului;
- c) anunțuri și mențiuni în anuare, directoare, platforme online, inclusiv rețele sociale;
- d) invitații, broșuri și anunțuri de participare la conferințe, colocvii etc. profesionale ori cu o componentă de specialitate juridică;
- e) corespondență profesională și cărți de vizită profesionale;
- f) pliante, afișe, bannere, înregistrări video și audio referitoare la manifestări și evenimente profesionale;
- g) domeniu de internet, bloguri și pagini proprii pe rețelele sociale;
- h) buletine informative, cuprinzând informații generale despre forma de exercitare a profesiei, activitățile acesteia, legislația și jurisprudența la nivel național, european și internațional;
- i) publicarea de articole de specialitate în reviste sau alte publicații tipărite sau online;
- j) obiecte publicitare ce pot fi distribuite, amplasate la locație, cu ocazia unor evenimente, colocvii, seminarii profesionale;
- k) aplicații pentru telefoanele mobile care permit difuzarea comunicărilor formelor de exercitare a profesiei către public;
- l) orice alte mijloace de publicitate, cu condiția respectării reglementărilor profesiei de avocat și a deontologiei profesionale.

5. Anunțurile și broșurile de prezentare

Formele de exercitare a profesiei pot publica anunțuri cu ocazia stabilirii ori a schimbării sediului profesional, a sediului secundar și/sau a biroului de lucru, precum și a modificării formelor acestora, cu ocazia promovării unui avocat în forma de exercitare a profesiei, cu ocazia organizării unui eveniment profesional și în orice alte situații permise de normele de reglementare a profesiei.

Anunțurile pot fi publicate în presă, în anuarele profesionale sau pe platformele de intermediere avocat—client ori alte platforme online și privesc activitatea formelor de exercitare a profesiei, numele/denumirea și/sau principalele domenii în care avocații își desfășoară activitatea.

Invitațiile și anunțurile de participare la întruniri și colocvii de specialitate pot menționa denumirea formei de exercitare a profesiei și baroul din care aceasta face parte, precum și datele referitoare la tematica și organizarea evenimentului.

În vederea participării la manifestările menționate, formele de exercitare a profesiei pot edita broșuri de prezentare generală, în conformitate cu normele profesionale.

Broșura de prezentare generală nu poate face referire la:

- a) numele clienților formei de exercitare a profesiei;
- b) activități care nu au legătură cu exercitarea profesiei.

Difuzarea broșurilor de prezentare de către forma de exercitare a profesiei către clienți sau public poate fi realizată numai cu condiția respectării Regulamentului general privind protecția datelor.

6. Firma

Firma trebuie să aibă dimensiunile maxime de 40 cm x 60 cm și poate fi amplasată pe suprafața exterioară a imobilului în care forma de exercitare a profesiei își are sediul profesional principal sau secundar ori biroul de lucru.

Firma cuprinde mențiunile prevăzute în anexa nr. XXII, gravate pe suport metalic.

7. Corespondența formei de exercitare a profesiei și cărțile de vizită

Correspondența formei de exercitare a profesiei și cărțile de vizită pot cuprinde:

- a) numărul de telefon, telefax, adresa de internet și adresa electronică (e-mail);
- b) indicarea sediului principal și, după caz, a sediului secundar și/sau a biroului de lucru;
- c) sigla formei de exercitare a profesiei, avizată, în prealabil, de consiliul baroului.

Cărțile de vizită profesionale ale avocatului care își desfășoară activitatea în cadrul formei de exercitare a profesiei pot cuprinde mențiunile permise corespondenței, precum și titlul de asociat, colaborator sau salarizat și, dacă este cazul, titlurile științifice și/sau profesionale dobândite în țară sau în străinătate, precum și arile de practică ale acestuia ori specializările dobândite conform legii.

8. Publicitatea online

Regulile privind publicitatea formelor de exercitare a profesiei se aplică în egală măsură și în mediul online.

8.1. Condiții privind website-urile

Formele de exercitare a profesiei pot avea propriul website, care poate cuprinde mențiuni referitoare la activitatea desfășurată, la avocații care își desfășoară activitatea în cadrul acestora, articole de specialitate, comunicări cu privire la evenimentele profesionale, date de contact și modul de realizare a corespondenței cu clienții.

Conținutul și modul de prezentare a website-ului trebuie să respecte demnitatea și onoarea profesiei, precum și secretul profesional.

Website-ul formelor de exercitare a profesiei nu poate conține legături către alte adrese de internet (linkuri) al căror conținut ar fi contrar principiilor esențiale ale profesiei de avocat. Este admisă includerea unor legături care să permită accesarea paginilor de internet ale entităților cu care sunt încheiate

convenții de conlucrare profesională avizate de consiliul baroului, ale conferințelor sau altor manifestări profesionale organizate de forma de exercitare a profesiei sau cu participarea acestora, a articolelor de specialitate juridică publicate de membrii formelor de exercitare a profesiei.

Consiliul baroului poate dispune eliminarea de îndată a mențiunilor și legăturilor ale căror conținut și formă sunt contrare principiilor esențiale ale profesiei de avocat, motivat și după convocarea deținătorului domeniului respectiv.

Website-urile formelor de exercitare a profesiei pot conține platforme de oferire directă a serviciilor de consultanță juridică, cu respectarea reglementărilor profesionale, pot avea opțiuni de aplicații mobile și orice alte instrumente de facilitare a comunicării cu potențialii clienți.

8.2. Domeniul de internet

Adresa domeniului de internet al formelor de exercitare a profesiei nu poate fi formată exclusiv din termeni generici cu referire la serviciile avocatului. Folosirea termenilor generici este permisă numai dacă este asociată cu denumirea formei de exercitare a profesiei sau cu inițialele acesteia.

8.3. Publicitatea în rețelele sociale și motoarele de căutare online

Avocații și formele de exercitare a profesiei își pot crea pagini de prezentare în rețelele sociale.

Paginile de prezentare și orice altă formă de publicitate în rețelele sociale și în motoarele de căutare online sunt permise cu condiția respectării reglementărilor și a deontologiei profesionale și a regulilor concurenței loiale.

9. Liberalități, sponsorizare și mecenat

Avocații pot face publice activitățile de responsabilitate socială, mecenat și orice liberalități făcute în interesul societății și al persoanelor vulnerabile, prin toate mijloacele de publicitate admise de statut.

Liberalitățile avocaților sunt permise exclusiv în interesul persoanelor aflate în situații de vulnerabilitate, al cauzelor sociale și al unor activități culturale sau sportive de interes public.

Avocații pot aduce la cunoștința publicului aceste liberalități, cu condiția respectării prevederilor statutului.

10. Comunicarea prin intermediul mass-mediei

În raporturile sale cu mass-media, avocatul este obligat să respecte interesele clientului său, onoarea, imaginea și reputația profesiei, precum și obligațiile profesionale, prin utilizarea unor informații care corespund unor criterii obiective de verificare a veridicității.

În exercitarea mandatului avocatului sunt permise luări de poziție publice, prin mijloacele de comunicare în masă, dacă acestea nu contravin interesului clientului și dacă există permisiunea expresă din partea acestuia.

11. Controlul publicității

Mijloacele de publicitate utilizate de avocați și formele de exercitare a profesiei sunt supuse controlului consiliului baroului. În exercitarea atribuției de control, consiliul baroului poate să acționeze atât prin sesizarea oricărei persoane, cât și din oficiu. Avocatul sau forma de exercitare a profesiei supusă controlului are obligația de a pune la dispoziția consiliului toate actele și informațiile solicitate.

Nerespectarea obligațiilor prevăzute de Lege, de Statutul profesiei de avocat și de Codul deontologic referitoare la publicitatea formelor de exercitare a profesiei de avocat prin fapte săvârșite în nume propriu sau prin intermediari, în numele și pentru forma de exercitare a profesiei din care avocatul face parte, constituie abatere disciplinară gravă.

Consiliul baroului poate dispune retragerea de pe piață, fizic sau online, a mijloacelor publicitare, total sau parțial (doar anumite mențiuni), ce încalcă principiile profesiei de avocat sau dispozițiile prevăzute de Legea nr. 51/1995, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și de Statutul profesiei de avocat.